

B1 Verksamhetslogik - ett verktyg för utvecklingsarbete i vardagen

Verksamhetslogik

Som stöd vid planering och utvärdering av
förbättringsarbete

Cornelia Björk, analytiker Göteborgsregionen FoU i Väst

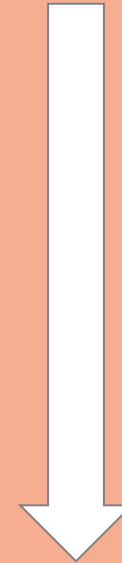
2020-02-28

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

Verksamhetslogik – exempel 1

- A. *Cornelia Björk ger en introducerande föreläsning om verksamhetslogik på konferens om Fullföljda studier.*
- B. *Detta...*
...ökar deltagarnas kunskaper om verktyg vid förbättringsarbete och
...ger dem mod att prova verktyget.
- C. *På så vis stärks deltagarnas förmåga att bedriva förbättringsarbete.*

Verksamhetslogiken utgör antaganden om en kedja av händelser:
Om A så B och sedan C.

Vad är verksamhetslogik?

Beskriver antaganden om orsakssamband (om A så B och C).

Beskriver *lokala* antaganden/hypoteser. Det är alltså inte en vetenskaplig teori, men kan (eller kanske bör?) vara grundad i vetenskap.

Beskrivningen kan se ut på olika sätt:

I text:

”Genom att införa metod x blir verksamheten mer inkluderande”

I boxar:

Kärt barn har många namn

- Programteori (Utvärderingslitteratur)
- Verksamhetslogik (Ekonomistyrningsverket)
- Förändringsteori (ESF)
- Effektlogik (Vinnova)
- Förändringshypotes
- Theory of action
- Impact pathways
- Logic model
- Programme logic
- Intervention logic
- m.fl.

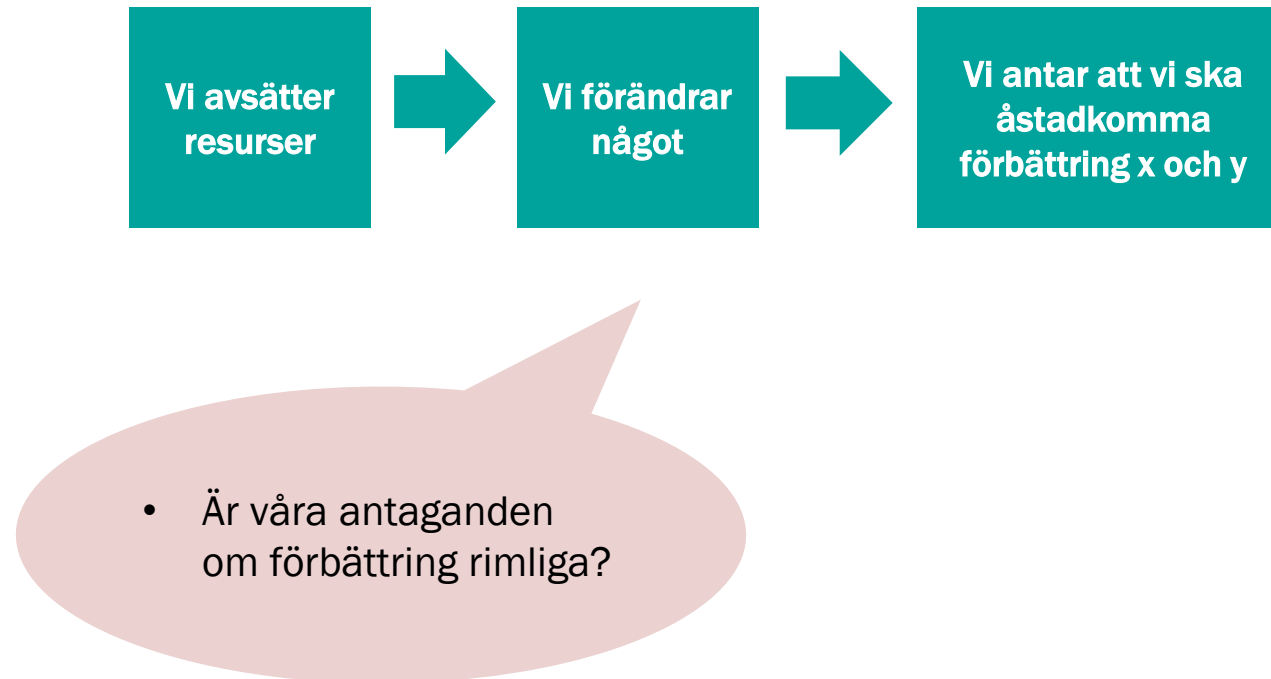
.... Men man menar kanske inte alltid exakt samma sak.

Vad kan en verksamhetslogik beskriva?

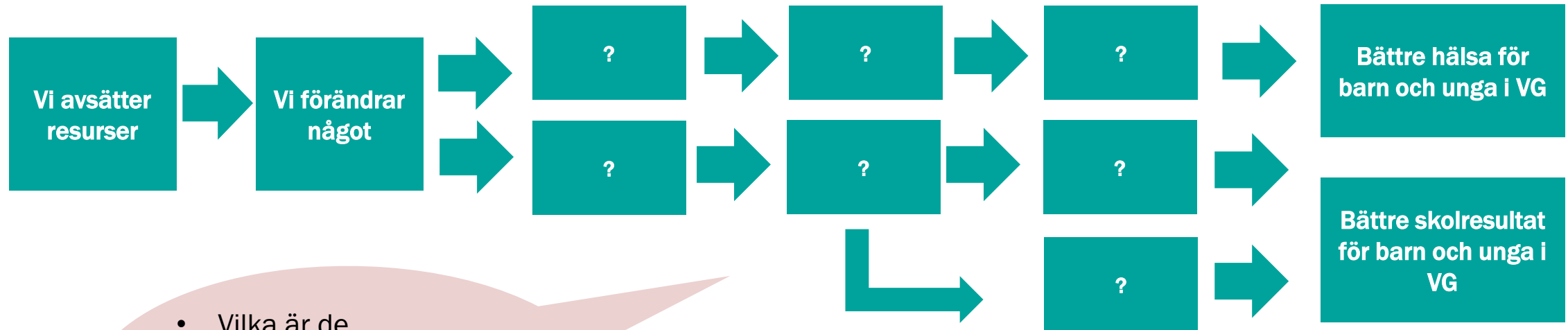
Exempelvis:

- Kommunalt **projekt** för att minska problematisk skolfrånvaro i målgrupp x.
- Statligt **program** för att öka skolans likvärdighet.
- En förvaltningslednings **insats** för att förbättra arbetsmiljön.
- Ett **förändringsarbete** för att effektivisera Arbetsförmedlingens arbete.
- En **handlingsplan** för att skapa en mer jämställd organisation.
- Osv.

Frågor vi kan få hjälp att besvara

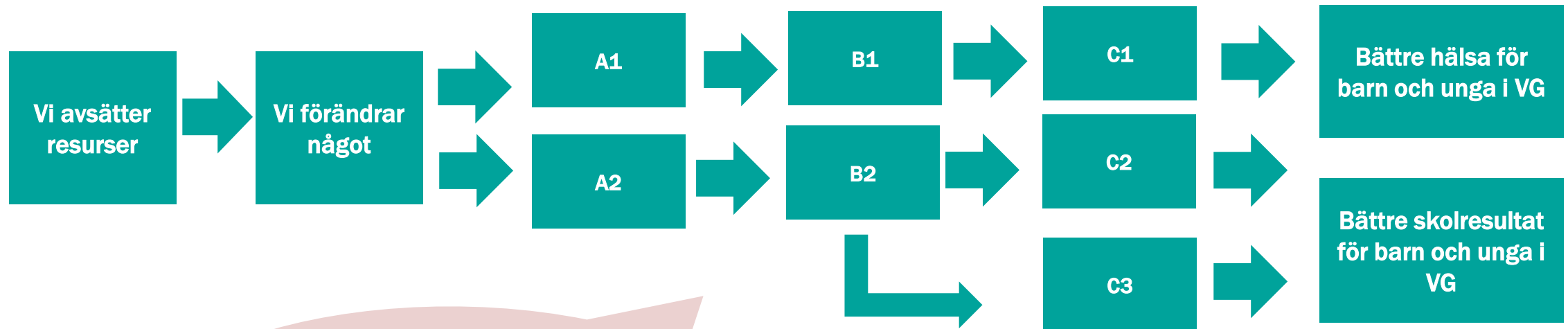

Frågor vi kan få hjälp att besvara

- Vilka är de mellanliggande stegen?
- På vilka nivåer tänker vi att förbättringen ska ske?

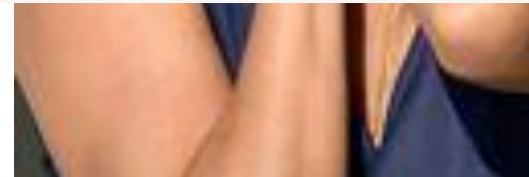
Frågor vi kan få hjälp att besvara

- Hur kan vi få syn på om vi lyckas åstadkomma de första stegen i förbättringen? – Vad vore tecken på att A1 och A2 inträffat?

Verksamhetslogik – exempel 2

Våren 2019

Problemet

Föräldern lyckas inte med nuvarande metoder fylla sitt föräldraansvar och skicka barnet till skolan med frukost i magen.

Förbättringsarbete krävs!

**Hur såg
förbättringsarbetets idé ut?
Vilka olika delar hade den?**

Resurser

- Våffeljärn
- Recept (eftersom kompetens saknas i matlagning)
- Mjöl
- Bakpulver
- Mjök
- Ägg
- Smör
- Socker
- Tillräckligt med tid på morgonen

Aktiviteter och åtgärder

Aktiviteter under förberedelsefas:

- Inköp av våffeljärn.
- Träna på att göra våfflor.

Åtgärder under genomförandefas:

- Gå upp 30 minuter tidigare varje morgon.
- Laga våfflor varje dag.
- Servera våfflor till barnet varje dag.

Nödvändig förutsättning för framgång (prestationer)

Att våfflor äts varje morgon

Önskade effekter förälder - kort sikt (10 veckor)

- Stärkt förmåga att fylla sitt föräldraansvar.

- Minska konflikterna med barnet.

- Mer tid till att måla om huset.

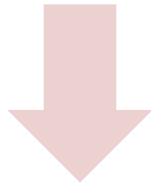
- Bättre psykisk hälsa.

Önskade effekter målgrupp – kort sikt (10 veckor)

- Stärkt förmåga att orka med skoldagen.

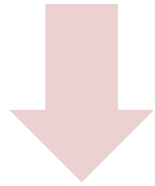
- Minska konflikterna med föräldern.

- Bättre psykisk hälsa.

Önskade effekter målgrupp – lång sikt

- Stärkt förmåga att klara av skolan med goda betyg.

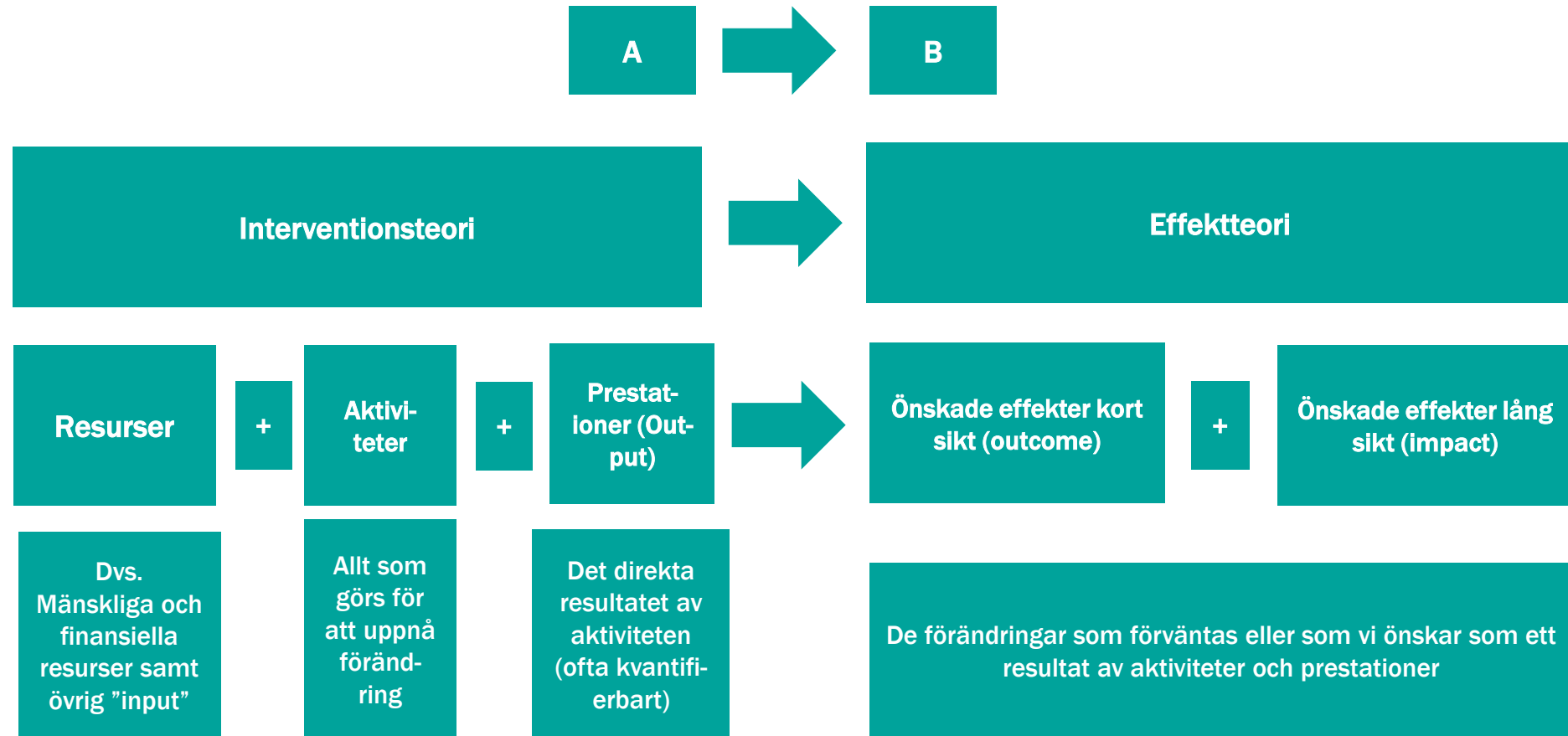

- Stärkt förmåga att etablera sig på arbetsmarknaden och bli självförsörjande.

Förbättringsidén – som en enkel verksamhetslogik

Resurser	Aktiviteter och åtgärder	Prestationer	Önskad effekt <u>förälder</u> kort sikt (10 veckor)	Önskad effekt <u>målgrupp</u> kort sikt (10 veckor)	Önskad effekt <u>målgrupp</u> lång sikt (2-10 år)
<p>Våffeljärn</p> <p>Recept</p> <p>Mjöl, bakpulver, mjölk, ägg, smör och socker</p> <p>Tillräckligt med tid på morgonen</p>	<p>Förberedelsefas: Inköp av våffeljärn. Träna på att göra våfflor.</p> <p>Genomförandefas: Gå upp 30 minuter tidigare varje morgon. Laga våfflor dagligen. Servera våfflor dagligen.</p>	<p>Antal uppätta våfflor</p>	<p>Stärkt förmåga att fylla sitt föräldraansvar.</p> <p>Minska konflikterna med barnet.</p> <p>Mer tid till att måla om huset och bättre psykisk hälsa.</p>	<p>Stärkt förmåga att orka med skoldagen.</p> <p>Minska konflikterna med föräldern.</p> <p>Bättre psykisk hälsa.</p>	<p>Stärkt förmåga att klara av skolan med goda betyg.</p> <p>Stärkt förmåga att etablera sig på arbetsmarknaden och bli självförsörjande.</p>
			<p>Tecken/indikator: Antal konflikter mellan 16-18 (mål: max 1/vecka) Antal m2 målat hus (mål 10 m2/vecka)</p>	<p>Tecken/indikator: Antal konflikter vardag mellan 16-18 (mål: max 1/vecka) Lärarens omdöme vid utvecklingssamtal (mål: upplevd förbättring)</p>	<p>Tecken/indikator: Antal godkända betyg (mål: godkänt i alla ämnen.)</p>

Verksamhetslogikens byggstenar

Verktygets användningsområden

Kan ge stöd att

- planera en insats
- skapa samsyn runt en insats
- kommunicera en insats idé med andra aktörer
- kritiskt reflektera om insatsen är "vettig"
- planera uppföljning och utvärdering av en insats

Reflektioner och frågor

Är det något som är oklart eller otydligt?

Ser du/ni att verksamhetslogik skulle vara användbart?

Enskilt

Par

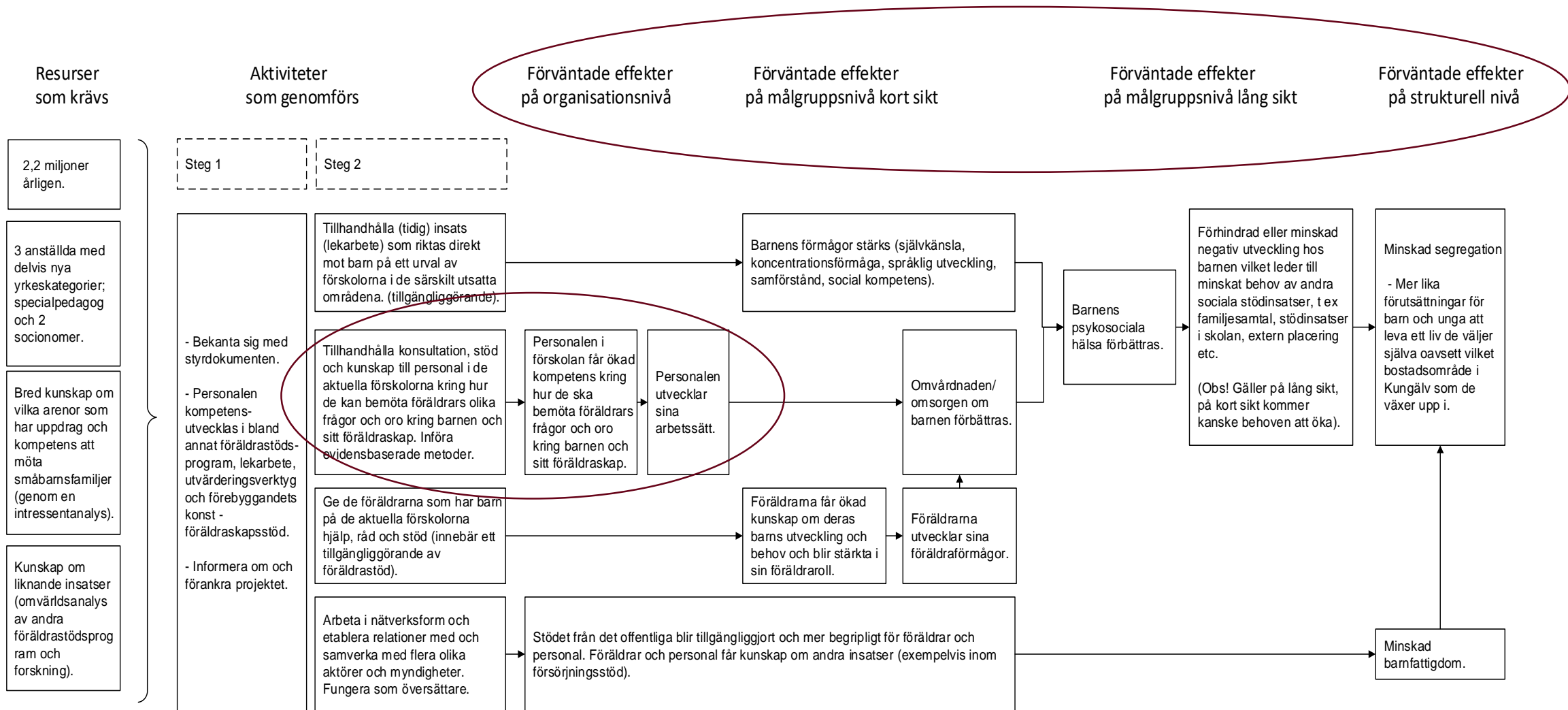
Alla

Hur tydliggör jag en verksamhetslogik?

- Läsa dokument och göra en innehållsanalys
- Intervjua personer med kunskap om verksamheten
- Observera verksamheten
- Leda workshop med personer som har kunskap om verksamheten

Verksamhetslogik – exempel 3

Effektkedja – Bryggan i förskolan (februari 2017)

Några litteraturtips

www.esv.se/publicerat/publikationer/2016/verksamhetslogik/

Funnel & Rogers (2011) *Purposeful program theory. Effective use of theories of change and logic models*. Jossey Bass Publishers.

Leeuw (2003) *Reconstructing program theories. Methods available and problems to be solved*. American Journal of Evaluation, vol 24/1.

Rogers (2008) *Using program theory to evaluate complicated and complex aspects of evaluation*. Evaluation, vol 14/1.

Rossi, Freeman & Lipsey (2004) *Evaluation: A systematic Approach*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Och på Youtube finns det mesta

https://www.youtube.com/watch?v=bZkwDSr_Us&nohtml5=False

Cornelia Björk, analytiker FoU i Väst, Göteborgsregionen

Göteborgsregionen

Arbetsmarknad och social välfärd

Epost: cornelia.bjork@goteborgsregionen.se

Telefon: 031-335 51 27

www.goteborgsregionen.se

www.goteborgsregionen.se/valfard

Tack!

Nu är dags för en gemensam avslutande filmhälsning